

Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej w 84. rocznicę (1940-2024) Zbrodni Katyńskiej

O godz.10.30 w Szkole Podstawowej nr 1 rozpoczęła się akademie. Zebranych przywitał Lucjan Rówiński, dyrektor szkoły. Nauczycielka Elżbieta Duda wprowadziła poczet sztandarowy ze sztandarem Szkoły Podstawowej nr 1 im. Kazimierza Wielkiego. Zebrani wspólnie zaśpiewali hymn państwowy „Jeszcze Polska nie zginęła”. Z programem artystycznym pt. „Kłamstwo Katyńskie” wystąpili uczniowie klas: 7b, 6a i 6a pod kierunkiem nauczycielki Agnieszki Bednarczyk. (foto 14) Po uroczystości Agnieszka Bednarczyk napisała: „Montaż słowno-muzyczny zatytułowany „Kłamstwo katyńskie” ukazywał kolejne fazy zakłamywania rzeczywistych wydarzeń, które miały miejsce na wiosnę 1940 r. w miejscowościach Katyn, Charków, Twer. 21 857 polskich jeńców wziętych do niewoli jesienią 1939 r. zostało rozstrzelanych na mocy rozkazu Stalina. Po odkryciu w lesie katyńskim masowych grobów w 1941 r. władze ZSRR oświadczyły, że zbrodni dokonali Niemcy. Aby uprawdopodobnić swoją kłamliwą wersję wydarzeń, Rosjanie powołali tajną komisję, która zajęła się tworzeniem fałszywych dowodów. Do grobów podrzucano na przykład strzępy gazet, mające potwierdzić, że jeńcy żyli jeszcze w 1941 r.

Przesłuchiwano także świadków i nakłaniano ich do potwierdzenia fałszywej wersji zdarzeń. Związek Sowiecki, pewny bezkarności na arenie międzynarodowej, zerwał stosunki dyplomatyczne z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie. Był to polityczny szantaż, a katyńskie kłamstwo jedną z największych prowokacji w historii XX w. Mało znanym faktem jest relacja Zbigniewa Koźlińskiego, którego ojciec (właściciel lasu katyńskiego przed 1917 r.) widział w 1940 r. masowy grób. Powiedziano mu, że ciała, to ofiary epidemii. Meldunek, złożony w tej sprawie przez jego syna Zbigniewa, został przekazany do Londynu. Niestety, alianci obawiali się zepsucia wzajemnych relacji z Rosją i zlekceważyli tę informację. Kłamstwem posługiwało się także Sowieckie Towarzystwo Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy, które na polecenie NKWD zaprzeczało posiadaniu jakichkolwiek informacji na temat polskich oficerów. W powojennej Polsce zbrodnię katyńską skazano na zapomnienie. Władze komunistyczne ukrywały prawdę o niej, a do 1956 r. mówiły o „perfidnej niemieckiej prowokacji w Katyniu”. Kłamstwo katyńskie nazywane jest kłamstwem założycielskim PRL. 21 marca 1980 r., protestując „przeciw zмовie milczenia wokół zbrodni w Katyniu”, były żołnierz AK Walenty Badylak dokonał aktu samospalenia na Rynku Głównym w Krakowie. Związek Sowiecki do zbrodni katyńskiej przyznał się dopiero 13 kwietnia 1990 r. Wówczas to oficjalnie potwierdzono, że polscy jeńcy wojenni zostali rozstrzelani wiosną 1940 r. przez NKWD. Prokuratura rosyjska uznała zbrodnię katyńską za przestępstwo pospolite. Strona polska wciąż oczekuje na pełną rehabilitację ofiar oraz na ustalenie i opublikowanie nazwisk inicjatorów i wykonawców zbrodni. Upamiętnienie Katynia wiąże się z wydarzeniami z 10 kwietnia 2010 r. kiedy to, w siedemdziesiątą rocznicę zbrodni katyńskiej, samolot Tu-154,

który przewoził delegację najważniejszych osób w państwie, uległ zniszczeniu nad Smoleńskiem. Zginął prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński z małżonką Marią Kaczyńską, ostatni prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski oraz inni członkowie delegacji, ważni przedstawiciele naszego państwa. Katastrofy nie przeżyła żadna z 96 osób obecnych na pokładzie. Ziemia smoleńska znowu przesiąknęła krwią Polaków, a historia zatoczyła koło... Uczniowie biorący udział w akademii recytowali wiersze, poświęcone tematyce katyńskiej, a szkolny chór, pod kierunkiem pani Jadwigi Szado, przygotował interpretację znanych utworów. Ważnym elementem była prezentacja multimedialna, która wzbogaciła przekaz zdjęciami, obrazami i muzycznym podkładem. Dopełnieniem całości była dekoracja wykonana przez panie Jadwigę Muszyńską i Jadwigę Wojciechowską Bruzda". W programie artystycznym wystąpił dyrektor szkoły. Na zakończenie występu uczennica pokazała tabliczkę ze słowem PRAWDA, która po 50 latach od zbrodni w Katyniu zwyciężyła. Po części artystycznej - zakończonej slajdami z katastrofy smoleńskiej 10.04.2010 r. i sprowadzenia zwłok do Polski, głos zabrali: Piotr Marzec, przewodniczący NSZZ „Solidarność” Kopalni Soli Wieliczka w latach 1980-1981, internowany w stanie wojennym, przewodniczący Zarządu Osiedla H. Sienkiewicza-A. Asnyka-W. Pola; Jadwiga Duda, prezes Stowarzyszenia „Klub Przyjaciół Wieliczki” (KPW), Adam Marek Panuś, sekretarz Miasta i Gminy Wieliczka.

Po akademii delegacja szkoły z Panem Dyrektorem i poczem sztandarowym pod kierunkiem Elżbiety Dudy, uczestnicy akademii udali się na wielicki cmentarz. Tu o godz. 12.00-tej Jadwiga Duda przywitała przybyłych zebranych przed Domem Przedpogrzebowym, na frontonie którego znajduje się tablica o treści: „PAMIĘCI PATRIOTÓW ZIEMI WIELICKIEJ POMORDOWANYCH NA WSCHODZIE W KATYNIU I ŁAGRACH SOWIECKICH W LATACH 1939-1956 WIELICZKA 1999.” Poniżej tablicy, w chodniku jest wnęka, a w niej urna z ziemią z Polskiego Cmentarza Wojennego w Katyniu przywieziona przez uczniów Gimnazjum nr 1 w Wieliczce pod kierunkiem dyrektora Ilony Dziuby. Nad urną jest szyba a na niej napis: „KATYŃ - 1940”. Pod ww. tablicą Stanisław Stawarczyk umieścił dwie fotografie, odkrytych ostatnio w „Księdze Katyńskiej” oficerów, wieliczczan z urodzenia, ofiar Zbrodni Katyńskiej: kapitana żandarmerii Michała Jana Szerszeniewicza, syna Piotra i Antoniny z Nadzyńskich ur. 5.II. 1897 r. w Wieliczce oraz kapitana Jana Komarnickiego, syna Franciszka i Franciszki z Grzywaczów ur. 29.VII.1894 r. w Wieliczce. (foto 15) Dla nich też trzeba zasadzić w Wieliczce „Dęby Pamięci”. Zebrani w intencji ofiar Zbrodni Katyńskiej modlili się, a następnie wspólnie zaśpiewano hymn państwowy pt. „Jeszcze Polska nie zginęła” po czym składano przed tablicą kwiaty i znicze. Kolejno złożyli je: Adam Marek Panuś, Antoni Sowa, dyrektor Zarządu Cmentarza Komunalnego w Wieliczce, Piotr Sienko, dyrektor Mediateki-Biblioteki Miejskiej w Wieliczce; Henryk Gawror, v-ce starosta wielicki, Rafał Dyrz, naczelnik Instytutu Pamięci Narodowej w Wieliczce i jego zastępca Jacek Kwilosz, delegacja Szkoły Podstawowej nr 1 w Wieliczce, delegacja Zarządu: Osiedla H. Sienkiewicza-A. Asnyka-W. Pola w Wieliczce: Piotr Marzec, Krystyna Bania, Maria Nawrot; delegacja KPW: Elżbieta Kawecka-Cebula, Jan Matzke, Marian Sipióra. W uroczystości uczestniczyły wielickie rodziny katyńskie: prof. Andrzej Gaczoł, siostrzeniec zamordowanego Jana Fitzke; Ewa Dańda, krewna zamordowanego Stefana Mistata, Paweł Okulski z Jasła, wnuk zamordowanego

Edwarda Okulskiego, Włodzimierz Grzywacz z KPW, krewny zamordowanego Witolda Tomaszewskiego. Wykonano wspólne zdjęcie. (foto 76) Następnie udano się do kwatery 34 „Dębów Pamięci”, a każdy dąb upamiętnia oficera Wojska Polskiego z Ziemi Wielickiej zamordowanego przez NKWD strzałem w tył głowy w Katyniu, Miednoje, Charkowie wiosną 1940 r. W ramach ogólnopolskiej akcji „KATYŃ....Ocalić od zapomnienia” dęby te były sadzone: 11.11.2009 r. – 11 dębów; 3.05.2010 r. – 13, 13.04.2011 r. – 4 i 12.04. 2017 r. – 6 dębów. W 2012 r. przy dębach odsłonięto tablicę, na której znalazły się imiona i nazwiska 28 upamiętnionych ofiar. Akcję finansował Urząd Miasta i Gminy Wieliczka. W 2021 r. Urząd Miasta i Gminy Wieliczka sfinansował wykonanie nowej (pierwsza była odsłonięta w 2012 r.) tablicy zbiorczej z imionami i nazwiskami zamordowanych, i nowych tabliczek przy „Dębach Pamięci.” Jadwiga Duda zaprosiła uczennicę Szkoły Podstawowej nr 1 w Wieliczce do odczytania treści tablicy: “PAMIĘCI PATRIOTÓW ZIEMI WIELICKIEJ ZAMORODOWNYCH STRZAŁEM W TYŁ GŁOWY PRZEZ NKWD W 1940 R. W ZSRR: W KATYNIU: POR. JAN CZARNIK, POR. ANTONI DAŃDA, KPT. MIECZYŚLAW DZIEWOŃSKI, POR. JAN FITZKE, KPT. TADEUSZ GOŁĄB, POR. KAROL JUSZKIEWICZ, POR. ANTONI KLIMCZYK, POR. JULIAN LICHON, POR. JÓZEF MAJERAN, KPT. STEFAN MISTAT, MJR. MICHAŁ ŚCIGALSKI, KPT. MARIAN HENRYK SOLEWSKI, KPT. HENRYK STACHURSKI, POR. WITOLD TOMASZEWSKI, KPT. ZYGMUNT ZBROJA; W CHARKOWIE: POR. WIKTOR BOJARSKI, PŁK. STANISŁAW JAMKA, MJR. LEOPOLD KORACZAK, MJR. WŁADYSŁAW KOTULA, PŁK. ANDRZEJ KUCZEK, PŁK. JÓZEF LIDWIN, MJR. MICHAŁ IGNACY ŁUKOMSKI, POR. MICHAŁ NIEŚLUCHOWSKI, MJR. ZYGMUNT PALUCH, POR. JÓZEF PIECHÓWKA, KPT. IGNACY SZABŁOWSKI, POR. WŁADYSŁAW WÓJTOWICZ; W TWERZE: POR. ANDRZEJ BARAN, ASP. JÓZEF CIUPKA, ASP. JAN GABRYEL, ASP. JÓZEF KLISIEWICZ, ASP. JÓZEF KUTRZEBA, MJR. EDWARD OKULSKI; NA UKRAINIE: F.P.P. FELIKS WILK; MIEJSCE ŚMIERCI NIEZNANE PŁK. ANDRZEJ KUCZEK. URZĄD MIASTA I GMINY WIELICZKA, STOWARZYSZENIE „KLUB PRZYJACIÓŁ WIELICZKI”, WIELICZKA, 2012, 2021 R.”

Zebrani w intencji zamordowanych wieliczan wspólnie odmówili: „Ojcze Nasz..”, „Zdrowaś Mario...” „Wieczne odpoczywanie...”. a następnie zaśpiewali hymn państwowy „Jeszcze Polska nie zginęła”. Głos zabrał Paweł Okulski. Jadwiga Duda podziękowała zebranych za udział w uroczystości. W uroczystości z „Klub Przyjaciół Wieliczki” uczestniczyli: Jadwiga Duda, Anna Kisiel, Elżbieta Kawecka-Cebula, Halina i Marian Dylągowie, Marta Borowiec, Alojzja Dudek, Jan Matzke, Marian Sipióra, Anna i Tadeusz Woźniakowie. Wykonano wspólne zdjęcie. (foto 82)

Opracowała Jadwiga Duda